

دستور جلسه کمیته موضوع ماده ۷۶ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه مورخ ۹۵/۰۱/۲۳

شرح دستور جلسه شماره (۳)	
عنوان دستور	بررسی آیین نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴ و مشکلات فعالین اقتصادی در این ارتباط
شرح دستور	<p>حجم زیاد معوقات بانکی در حال حاضر یکی از اساسی ترین معضلات سیستم بانکی است. بانکها و مؤسسات اعتباری با دو دسته بدهکاران مواجه هستند، یکی بدهکاران کلان، که اکثر منابع بانکی توسط ایشان دریافت شده است، و دسته دیگر بدهکاران خرد که تنها درصد اندکی از منابع بانک را دریافت کرده اند. بدهکاران خرد معمولاً مشتریان بانک هستند که سوابق سوئی در پرونده ندارند و تحت عوامل مختلف اقتصادی و سیاسی، بروز حوادث غیرمترقبه و ... قادر به بازپرداخت اقساط تسهیلات خود نشده اند و بخش اندکی از مطالبات بانکها را ایجاد کرده اند.</p> <p>با این رویکرد که وصول مطالبات، بخشی از فرآیند مستمر ارتباط بانک با مشتریان و بنگاه های اقتصادی کشور بوده و هدف این نیست که در بازگرداندن منابع بانک به گونه ای عمل شود که ادامه حیات مؤثر یک کسب و کار فعال به خطر افتد، لذا بانکها باید به دنبال روشی برای بازپرداخت مطالبات خود باشند که هم بتوانند منابع بانکی را محافظت نمایند و هم فعالین اقتصادی را در شرایط دشوار و پرفراز و نشیب اقتصادی همراهی نمایند.</p> <p>مسئله مهمی بانکها در بازپرداخت مطالبات خود باید مدنظر داشته باشند، این است که طی فرایند بازپرداخت مطالبات معوق، باید علل تعویق بازپرداخت بدهی توسط مشتریان بانک شناسایی شود. چنانچه فعالیت اقتصادی یک مشتری بانک دستخوش شرایط بد اقتصادی کشور شده باشد، نحوه برخورد با این دست مشتریان باید در مقایسه با مشتریان بدحساب که بدون دلیل خاص درصد تعویق و یا عدم پرداخت برمی آیند، متفاوت باشد.</p> <p>اظهارات فعالان اقتصادی مبنی برخورد دوگانه بانکها و مؤسسات اعتباری با بدهکاران کلان و خرد و اعمال فشار بیشتر بر دسته دوم بدهکاران، دبیرخانه کمیته موضوع ماده ۷۶ قانون برنامه پنجم را بر آن داشت تا جلسه کارگروهی به منظور بررسی موضوع برگزار نماید. در این جلسه برخی از مشکلات بخش خصوصی در رابطه با اجرای آیین نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴ آشکار شده است.</p>
ایرادات و مشکلات مطروحه	<p>۱. طبق آیین نامه مصوب ۱۳۸۸، جریمه دیرکرد بازپرداخت اقساط به صورت پلکانی محاسبه می شود، (که باعث افزایش صعودی و پلکانی میزان جریمه می گردید)، خوشبختانه این موضوع در مقررات ماده (۱۱) و (۱۷) آیین نامه مصوب ۱۳۹۴ اصلاح شده و در حال حاضر، جریمه دیرکرد برای تمامی اقساط سرسید شده باید با نرخ ثابت شش درصد محاسبه گردد؛ اما مشکل اینجاست که این بند تنها قراردادهای منعقد شده بعد از تصویب این آیین نامه و یا تعیین تکلیف بدهی هایی که بعد از تصویب آیین نامه (۱۳۹۴)، صورت گرفته اند را شامل می شود. به عبارت دیگر، بدهی هایی که قبل از سال ۱۳۹۴ تعیین تکلیف شده اند، کما فی السابق به صورت پلکانی و بر اساس آیین نامه مصوب ۱۳۸۸ جریمه می شوند. این در حالی است ماده (۱۲) آیین نامه مذکور با اشاره به شرایط اقتصادی کشور در بازه زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲، درصد اعطای امتیازاتی به بدهکاران غیر جاری بانکها برآمده است.</p>

<p>۲. مشکل دیگر این است که، در ماده (۱۷) آیین‌نامه مصوب ۱۳۹۴ (مانند آیین‌نامه قبلی)، در تعیین نحوه محاسبه وجه التزام تأخیر تأدیه دین به عبارت مانده بدهی اشاره شده است. در تبصره ماده (۱۷) همین آیین‌نامه، مانده بدهی به صورت <u>اصل تسهیلات اعطایی و سود تسهیلات اعطایی</u> تعریف شده است. لذا رویه بانک در خصوص تعیین تکلیف وضعیت بدهی مشتریان بدهکار و بدحساب به سیستم بانکی، با استناد به این ماده از آیین‌نامه به گونه‌ای است که ابتدا با اعطای تسهیلات جدید به میزان مانده بدهی مشتری (شامل اقساط سررسید شده بعلاوه جریمه دیرکردشان به علاوه اقساط سررسید نشده) بدهی قبلی مشتری را تسویه کرده و تسهیلات جدید را مجدداً تقسیط می‌نماید. لازم به ذکر است شرایط تسهیلات جدید ممکن است با شرایط تسهیلات قبلی از حیث نرخ سود و دوره بازپرداخت متفاوت باشد. کما اینکه طبق نظر برخی از فقها سررسید کردن اقساط آینده در زمان تعیین تکلیف دارای اشکال شرعی است.</p>	
<p>جلسه کارگروه کمیته ماده ۷۶ قانون برنامه پنجم توسعه مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۹ با حضور نمایندگان از معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری، معاونت اقتصادی وزارت اقتصاد و دارایی، بانک پارسیان، شورای گفت‌وگوی استان همدان، اتاق اصناف، اتاق تعاون و اتاق ایران به منظور بررسی موضوع "اصلاح مواردی از آیین‌نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴" برگزار شد.</p> <p>در این جلسه دو موضوع مورد بررسی قرار گرفت:</p> <ol style="list-style-type: none">۱. عدم اعمال مقررات ماده (۱۷) در قلمروی شمول ماده (۱۱) آیین‌نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴ در مورد قرارداد وام‌هایی که قبل از تاریخ تصویب این آیین‌نامه تعیین تکلیف شده‌اند؛۲. محاسبه و اخذ وجه التزام تأخیر تأدیه دیون برای تسهیلات ریالی و ارزی نسبت به مانده بدهی به استناد مقررات ماده (۱۷) در قلمروی شمول ماده (۱۱) آیین‌نامه و چگونگی تعیین تکلیف معوقات بانکی. <p>در این جلسه، حاضرین به منظور رفع مشکلات مذکور به تبادل نظر و ارائه راهکارهای پیشنهادی پرداختند.</p>	<p>جمع‌بندی کارگروه مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۹</p>
<ol style="list-style-type: none">۱. پیشنهاد می‌شود مقررات ماده (۱۷) در قلمروی شمول ماده (۱۱) آیین‌نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴ در خصوص نحوه محاسبه و دریافت وجه التزام تأخیر تأدیه دیونی که در بازه ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ تعیین تکلیف شده‌اند، بر اساس مفاد مقررات ماده (۱۷) صورت بگیرد.۲. در مورد مقررات ماده (۱۷) در قلمروی شمول ماده (۱۱) آیین‌نامه، پیشنهاد می‌شود تسهیلاتی که به وضعیت غیر جاری تغییر وضعیت داده‌اند و بانک و مدیون توافق کرده‌اند که این تسهیلات را تعیین تکلیف نمایند، بانک تنها به میزان اقساط معوق بعلاوه وجه التزام تأخیر تأدیه و وفق مقررات بانک مرکزی، تسهیلات جدید پرداخت نماید. ضمن اینکه مفاد قرارداد قبلی تسهیلات به قوت خود باقی بماند.۳. با توجه به اتمام مهلت پیش‌بینی شده در تبصره ماده (۱۲) در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۱، پیشنهاد می‌شود مهلت مذکور تا یک سال دیگر تمدید شود.۴. در صورت درخواست استمهال از سوی مشتریانی که دارای اقساط معوق می‌باشند، طبق	<p>پیشنهاد دبیرخانه</p>

<p>مقررات ماده (۱۲) آیین‌نامه، تقسیط مجدد بدهی از سوی بانک‌ها به صورت پلکانی و افزایشی باشد. همچنین دوره تنفس پیش‌بینی شده در این ماده از شش ماه به یک سال افزایش یابد.</p>	
<p>۱. آیین‌نامه وصول مطالبات غیر جاری مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی) مصوب ۱۳۹۴</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>